

Använd dina kontakter, kolla av rapporter på webben och i lokala fiskebutiker. Någonstans pågår just nu Rockenveckan när de stora dagsländorna svärmar ...

TEXT OCH FOTO MARCUS HALLQUIST

Med Dagslända PÅ ROCKEN TURNÉ

Perfektion. En danica, åsandslända, har landat för lite andhämtning på en grankvist.

När jag stannar till för att tanka i Salaringer Anders Sjöberg.

– Vi har just dubbeldrillat, jag och Anders Krüger, på torrfluga. Den lilla vägde två och ett halvt.

Konstpaus i ett par sekunder. Pumpen slår av med ett knäppande, färdigtankat. Ett dovt surrande från de bländande lysrören över skallen. Jag har svårt att få fram orden.

– Vad menar du? Hur ... hur stor var den stora då?

– Vi vet inte riktigt, fem kanske.

Kilo?

– Ja, på en spent spinner. Den drillades säkert i en halvtimme. Det kläcker som bara den där uppe på sjöarna. Sländorna ligger i drivor längs pålandssidan.

Helvetets alla eldar. Jag som precis är på väg upp. Är det nu det ska slå in? Ska jag äntligen få ett riktigt rockenfiske? Jag betalar bensinen och hoppar in i bilen igen med en ny kopp kaffe fastklämd mellan benen. Bara kör och kör. Blinkar knappt när det skällheta kaffet skvimpar ut över skrevet i första fartguppet.

Jag har fiskat mig genom Sverige de senaste veckorna. I mitten av maj var jag nere i Småland då de första sländorna kläckte i Strömhult. Efter det paddlade jag runt i några sjöar utanför Södertälje varje kväll i en vecka. Jag fiskade regnbågs- och öringvatten kring Stockholm och nu är jag alltså på väg upp till Falun i Dalarna, där jag vet att det finns riktigt vacker och grov öring i skogssjöarna och röding uppe på högplatån mot Svartnäs finnmarker. Bilen ser ut som skit. Smutsigt, lerigt, snabbmatsförpackningar på golvet i baksätet. Det sitter flugor i klädseln, på instrumentpanelen och på den nedknölade sovsäcken. Spödelar sticker upp överallt och det luktar unket av vadare, flytring och vadarskor. Dessutom har jag krockat och kofångaren är fastsatt med träskruv och silvertejp. Jag möter min egen blick i backspeglarna. Jag ser trött ut. Tvättbjörnsringar kring ögonen över en flagande sönderbränd näsa.

Skäggstubben börjar klänga uppåt ögonbrynen. Jag har fått flera nya gråa hår både i skägget och på huvudet under våren och jag har ett jack i tinningen från ett felsteg på en glatt stenhäll för några dagar sedan. Dessutom verkar jag ha tappat några kilo späck. Jag känner inte riktigt igen mig själv. Men det är en bra förändring, någonting levande. En hårdare, åldrad utsida men en förnygrad själ.

Ibland känns det som om min skugga har rest sig upp från marken för att leva mitt liv. Tagit min plats, stampat ner mina proteser i vägdammet och nu släpar mig skrikande och sparkande längs med asfalten. Hur ➔

➔ i helvete kunde det bli så här, tänker jag, hur i helvete kunde allt bli så fel? Skugg-tankar, de följer mig.

Man försöker hela tiden göra och välja rätt. Politiskt, ideologiskt, ekologiskt, globalt, ekonomiskt, försöker vara social och empatisk, samtidigt som ens instinkter och biologi vill ha någonting annat. Man lever i konstant klivenhet och missmod över sin egen förmåga. Ser med oroade ögon på när världen vi lever i bryts ned omkring oss och välter över ända. Öga för öga tills hela världen är blind.

Det finns dagar då jag är stark nog att skaka av mig allt det där, tänka smått, försöka rå på det jag har i min närhet, en sak och ett steg i taget. Det finns andra dagar då jag gömmer ansiktet i handflatorna och gråter. De dagarna vill jag bara lämna allt bakom mig, en stor hög av måsten och klockslag att passa och obetalda räkningar på hallmattan. Fly, försöka fara fram så snabbt genom landet att alla nya intryck får mig att glömma mig själv. Kanske är jag fullkomligt galen, kanske

är världen galen och jag någorlunda frisk. Fan vet egentligen. Men det finns ytterligare dagar då jag är lite mer sansad i mina tilltag. Lite mer vuxen. Då får fisket vara min ursäkt för att söka ensamheten i skogar, vid sjöar och på öringfjäll. I naturen är saker och ting självklara. Det finns inga tveksamheter eller lögnar, det finns ingen plats för sådant. Det du ser är vad du får.

Från mitten av maj i söder, till veckorna efter midsommar i norr, kläcker de stora dagsländorna. Under dessa dagar stiger de allra största gammelöringarna, rödingarna och harrarna upp ur sina gömslen i det skuggiga djupet. Sjöarnas och älvarnas jättar följer nymfarna från botten och upp till ytan där de lockas av all rörelse. Och lyckas man pricka in just de där dagarna har man årets största möjlighet till att äntligen få en stor fisk på torrfluga.

Och då detta mirakel sker och åsandslända och strömslända – i folkmun kallade rocken – kläcker i tusentals våra sjöar och forsar, börjar Sverige Rocken för mig. Flugfiskefestivalen.

Jag kommer fram mitt i natten. Anders Sjöberg tar emot och vi talar viskande med varandra vid köksbordet för att inte väcka hans fru och döttrar.

– Vilken fisk, du skulle ha varit med.

Han visar bilderna han har tagit, direkt på kamerans display. Hela händelseförloppet från hugget till fisken i håven.

– Kolla hans uttryck.

På bilderna drillar Anders Krüger sammanbitet med veckad panna. Han ser trött och bekymrad ut. Drillningen är en lidandets kamp. På bilderna med fisken i håven ser han matt ut, närmast förvånad. Så böjer han sig fram och får syn på jätteöringen och ansiktet skiner upp i ett leende.

Anders har fått en bokning med en grupp som ska lära sig flugfiska nästa dag, och det blir i stället så att jag åker ut med gamla kompisen Janne Östberg från Svärdsjö. Det hinner bli sen eftermiddag innan vi kör på grusvägarna upp mot den stora sjön Hinsens. I morgon kommer vi att fiska på sjön där Anders Krüger fick sin öring, men i kväll vill vi prova någonting nytt.

Vi kör över bron vid strömmen.

– Här brukade det vara bra harrfiske förr.

Och förra svenska rekordet på ål togs här. Det var mycket ål också förr i tiden.

Vi åker förbi en sjö med halvsjunkna bryggor mellan vassarna.

– Här är det rätt bra abborrfiske.

Vi kör över bäcken vid Sundborn.

– Bäckeröding, säger Janne. Det var en gubbe häruppe som satte bäckeröding i en spärrad hölja, men de kom ut på något sätt och nu finns de spridda längs hela bäcken.

Varje vatten vi åker över eller förbi har en historia. Janne berättar. Jag lyssnar. Svärdsjö ligger som i en grop, så det är bara uppåt härifrån vart man än far.

Grusvägar fulla av köldskott. De har hyvlat av dem och försökt att fylla ut med ny sand för att jämna till, strött ut salt som glittrar i kvällsljuset. På vägen hem kommer vägsaltet att få nattvandrande grodor att paralyserade stanna mitt i sina steg då saltet stinger till. De blir kvar på vägen, och jag är ledsen att säga det, men efter att ha stannat och lirkat oss fram mellan dem en lång stund så bara kör vi. Bakom oss lämnas ett spår av platta grodor med hjulspår över de gröNFLäckiga ryggarna.

När vi är nästan framme vid sjön fladdrar en järpe till över vändplanen vid den gamla grå sågen. Myggen har hittat ut ur skogen, vinden har mojnats och när vi fått i ordning allt och glidit ut i ringarna ligger faktiskt sjön blank och lovande långsmed läsidan. Vi fiskar av ena kanten där siklöjan som går långsmed djup-

Rymdskepp. Fullt utvecklad *vulgata*, vissa större exemplar kan bli upp till 30 millimeter.

»Sländornas liv är korta, men de verkar på samma gång så avundsvärda, så inriktade och fulländade«

kanten brukar locka in öringen. Det är en del nykläckta sländor på ytan, och gamla skal från gårdagsnattens spinnere. Lingonblommornas vita och skära klockor som vinden ryckt lös ur riset har också blåst ut över sjön. På vissa ställen har de samlats till drivor som sjöskum.

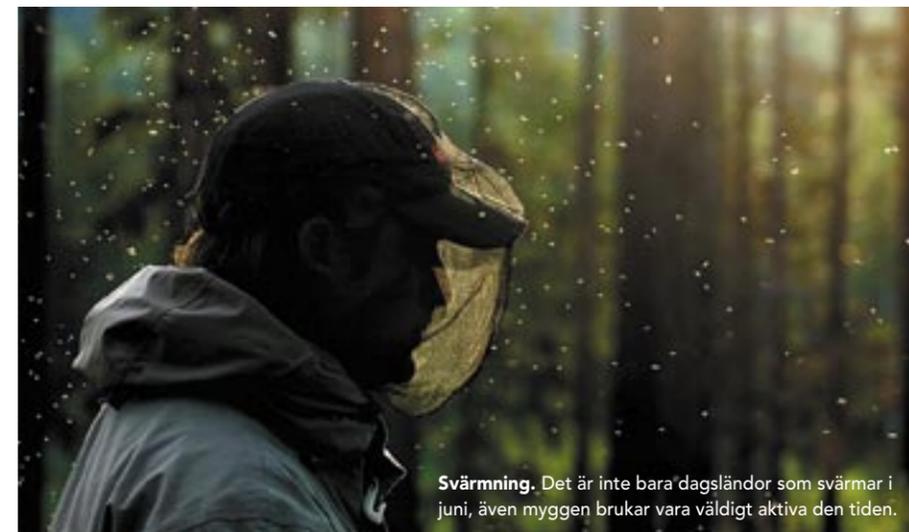
Halvsjunkna ekor längs stränderna, bottenlösa i den bottenlösa dyn sjunker de sakta ner i näckrostrasslet och vidare mot jordens mittpunkt. Skvatram, myrpor och talkskog. Torra sandhedrar med bränd mark och terpentiner. Kanske luktar det lite dy också, eller sjö i vart fall och myggmedel och bensin någonstans ifrån. Men det är en underbar lukt. En lukt för sommarnatten. Vi får bara några småabborrar och ett riktigt hugg var, men det är ändå en riktigt fin kväll.

Lommen har dykt borta vid ön, göken gal som om försommarnatten aldrig skulle ta slut,

och rocken dansar. Åska mullrar långt borta någonstans bakom solnedgången. Och sitter man i flytringen en sådan här kväll får man se hela skådespelet spelas upp framför sina ögon. En ö i en sjö i världen. Fri från allt det andra. Det är lättare att se klart vad som händer där borta på stranden, bortom trädtopparna mellan husen, så här när man är på lite avstånd. Och det är lättare att se också det som händer alldeles framför en. Sländornas vingar gör min själ lite lättare. Deras liv är korta, men verkar på samma gång så avundsvärda, så inriktade och fulländade.

Vi kommer hem när det börjar ljusna. Dagen pärlar i gräset och det är kallt med rådimma över vägar och gården. En ensam räv hoppar efter sorkar i åkern.

Nästa dag sover vi ut, långsam frukost på verandan som glider över till lunch på ➔

Svärmmning. Det är inte bara dagsländor som svärmar i juni, även myggen brukar vara väldigt aktiva den tiden.

SLÄNDORNAS IMPONERANDE LIV

Nymf (larvae)

Då ägget kläcks börjar sländans dagar som bottenlevande nymf, i sandbotten i något vattendrag där den gömmer sig då den inte söker efter föda. Nymfen tar upp syre med gälarna och klarar sig även i väldigt syrefattiga miljöer.

Två långa år tillbringar nymfen som grävare i underjorden, ibland tre om det har varit kalla vintrar innan den till slut tar sig upp mot ytan för att bryta igenom sitt skal och bli slända. En normalstor slända är 22–25 millimeter. Den exakta tidpunkten för kläckningarna brukar vara någon gång från mitten av maj fram till de första veckorna i juni i den södra delen av landet och några veckor senare längst i norr. Varje kläckningsperiod börjar på eftermiddagen och kan vara i flera timmar.

Dun (subimago)

Nu står sländan och torkar vingarna på det ömsade nymfskalet eller på vattnets ytspänning innan den kan slå sina första vingslag och flyga till säkerheten inne bland strandvegetationen. Det sägs att sländan nu har nog med energi för ungefär två timmars flygning. Sländorna saknar matsmältningssystem och kan inte äta, så två timmar är allt de har. Deras uppgift är nu att hitta en make eller make för att föra arten vidare. *Vulgatan* håller sig i närheten av där den kläckts. Åsandsländan flyger uppströms, för att sedan den parat sig flyga och driva tillbaka nedströms så att den kan lägga sina ägg på samma plats där den själv tillbringat sina år som nymf.

Spinner (imago)

De sländor som har överlevt har nu satt sig tillrätta på strandvegetationens grenar och löv, där förvandlingen till könsmogen slända tar vid. Under ungefär ett dygns tid hårdnar skinnet, som slutligen spricker upp, och en fullbordad slända med genomskinliga vingar och klara färger kan krypa ut. Hanarna har tre mycket långa stjärtspröt och en liten krok för att häkta tag i honan under parningen.

Nu börjar dansen, parningen sker i flykten. När dansen är över doppar honorna ner stjärten under vattenytan och lägger sina ägg innan de dukar under av utmattning. De döende och döda sländorna faller ner på vattnet och flyter med strömmen eller föses ihop av vinden. De döda sländorna kallas spent spinnere.

Nere i vattnet påbörjas nu ännu en livscykel där äggen utvecklas till en ny generation sländor. Och så har det tydligen varit i ett par hundra tusen år.

En fluga i nosen. Fin öringfångst på en dagsländekläckare med "krockkudde".

Kort liv. De färdiga sländorna har cirka två timmar på sig att föra arten vidare innan de dör.

→ samma tallrikar. Det regnar till ända in på eftermiddagen.

Vi sitter under taket på verandan och binder flugor för kvällen. Gåshuden kryper under skjortan.

En ekorrunge kommer upp från trädgården och gömmer nötter runt omkring oss. Mellan grenarna på syrenhäcken, i spjalorna mellan trappstegen. Den verkar vara helt orädd. Hoppar runt på räcket och stolskarmarna och tittar på oss med huvudet på sned.

– Skulle kunna bli bra zonkers av den där svansen.

– Och dubbing av skinnnet.

Ekorrungen får vara. Vi binder vidare och sedan gör vi oss i ordning för kvällen. Anders visade mig flugan Anders Krüger fick sin stor-

öring på. En tufsigt vingbruten skapelse. Spent spinner i brunt, med isbjörnshår utbrett i ett kors som vingar. Vi försöker apa efter, men lägger till en undervinge av CDC som ska skapa ytterligare rörelse och lite lyster i ytfilmen.

Vigår också igenom de mönster vi föredrar. Bästa fisket har man vanligtvis på nymferna, eller på de kläckande nymferna. Dunstadiet kan erbjuda bra fiske, men bara under den lilla stund då sländorna verkligen kläcker. Att fiska med imitationer av spinner-sländorna, som döende eller döda driver över ytan, är torrflugefiskarens bästa chans att lyckas lura storöringen, enas vi om. Vi binder våra flugor av syntetdubbing med lite glitter i, blandat med haröredubbing, CDC och polygarnvingar. Vi försöker också få in flytelement av foam eller frigolit för att hålla flugan flytande under många långa fisketimmar.

Anders Sjöberg ringer och berättar att han kommer ifrån lite tidigare. Storöringfiskaren Anders Krüger kommer också.

Vi packar den röda fiskebilen omsorgsfullt. Fyller termosarna med kaffe. Köper bröd och bullar uppe på Ica. I kväll kommer solen att kila sig igenom molnbankarna, sländorna kommer att yra som gnistorna från en skogsbrand. Och jag kommer att drillas och tappa min största öring. Under veckorna som kommer ska jag få uppleva åsandsländekläckningarna i Ljusnans övre strömmar, jag ska få se storöringen glupa i sig sjösandsländor på Hundsjön på midsommaraftonsnatten med en god vän och han kommer att få en av sjöns stora sikar.

Jag ska få se en liten groda hoppa runt mellan siles håren på en sjöstrand där sländorna klibbat fast vid de små köttätande växterna, som om det vore ett uppbokat buffébord. Jag ska få små svarta bäcköringar högt upp på fjällsidan då sommarens sista danica kläcker och se en jätteröding hoppa mitt ute på en av Härjedalens klarvattensjöar efter att ha fått en kyss av min fluga. Men allt det där finns fortfarande kvar. I kväll har det inte hänt än. ☑

TIPS! VI KOMMER ATT KÖRA EN LITEN SERIE MED DAGSLÄNDEIMITATIONER I FLUGHÖRNAN FRAMÖVER (NR 5 OCH 6) MED LEIF ÖRTENHOLMS VÄLBUNDA FLUGOR.

FLUGOR: LEIF ÖRTENHOLM

BIND EN FÄRDIG SLÄNDA

Krok: Partridge Czech Nymph Fine Wire storlek 10.

Kropp och bakkropp: Bennechi Chenille eller Micro Chenille. Bind in två chenillebitar parallellt på kroken, tvinn ihop och vik dubbel framåt igen. Då tvinnar de båda chenillebitarna ihop sig till en tjock, fyrdubbelt tvinnad. Du kan ta till rejäla bitar, för du ska ändå klippa bort överblivet material så kroppen får lagom längd efter att du har ribbat ihop bakkroppen ett par centimeter från kroken med bindtråd och låst stjärtspröten i läge med lim.

Stjärtspröt: Älghår. Fästes på krokskaftet och ribbas sedan fast med bindtråden längs överdelen av bakkroppen. Krysslindas i stjärtspetsen för att separeras och låses i läge med en droppe superlim.

Vinge: En vit och en smutsgul CDC-fjäder. Ta bort hackelstammen och bind in fibrerna så att vingen pekar framåt.

Thorax och ben: Ta tre CDC-fjädrar i olika nyanser och en raphönsfjäder och klipp bort hackelstammarna, använd helst ett Magic Tool och dubba in fibrerna i en ögla, spinn in i bindtråden och linda runt vingbasen i liggande åttor så att vingen reser sig och får stöd i rätt läge. Avsluta framåt och lås vid huvudet med whip-finishverktyget. Måla ögon med en tuschpenna.

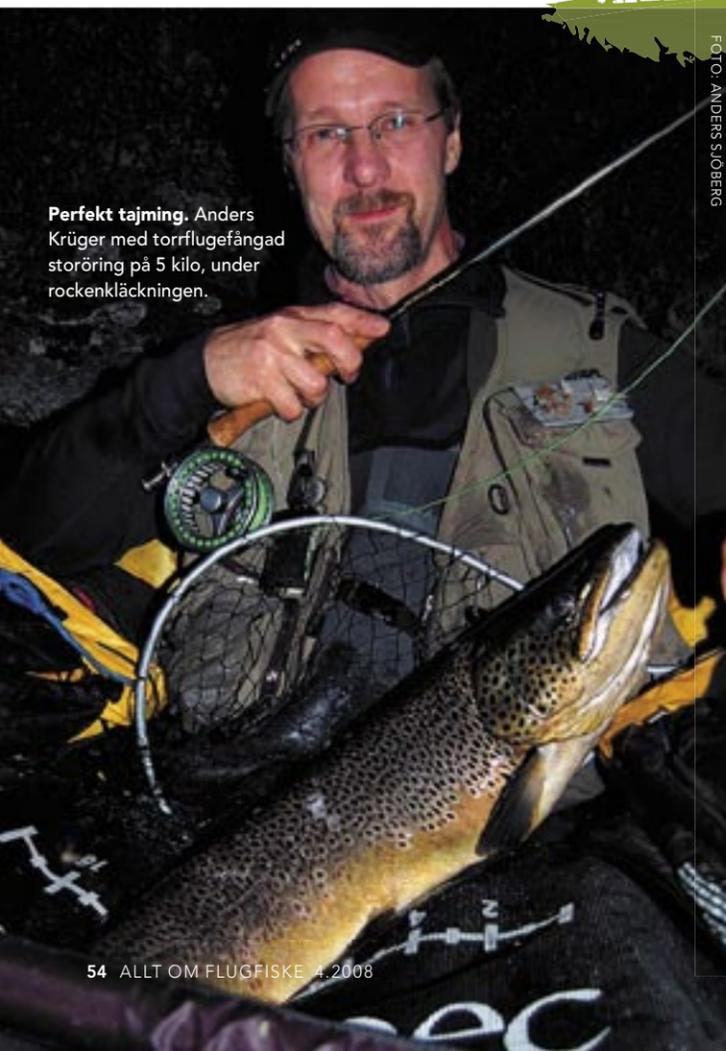
Original och kopia. Luften fylls med svärmande sländor och på spöet sitter kopian och torkar.

VILL DU TESTA?

Vill du också fiska storöring på Dalarnas skogssjöar kan du kontakta Anders Sjöberg på www.andersevent.se, e-post: anders@andersevent.se eller ringa på telefon 070-231 25 50 för mer information.

HALLQUIST TÄNKER TILL...

Den stora strömlevande dagsländorna, rocken – *Ephemera danica*, eller åsandsländan, och *Ephemera vulgata*, eller sjöslända – lämnar knappast någon betraktare oberörd. De lever likartade liv, även om *danican* är anpassad till strömmande vatten och *vulgatan* främst hittas i sjöar och andra stilla vatten.

Perfekt tajming. Anders Krüger med torrflugefångad storöring på 5 kilo, under rockenkläckningen.

FOTO: ANDERS SJÖBERG